

RWS INFORMATIE

Gemeente Dordrecht
Spuiboulevard 300
3311 GR Dordrecht

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

Afdeling Verkenning en
Planuitwerking

Laan op Zuid 45
3072 DB Rotterdam
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 153 49 22
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Aletta Crielaard
adviseur omgeving

M 06 15 53 41 42
aletta.crielaard@rws.nl

Datum

25 april 2023

memo

Reactie op alternatieven dhr. Fijnekam

Rijkswaterstaat werkt sinds 2020 aan de planuitwerking voor de realisatie van 60,5 ha getijdennatuur in de Sliedrechtse Biesbosch, dan wel waterlichaam Boven- en Beneden Merwede. Na een uitgebreide verkenning van verschillende locaties, is in 2021 een voorkeursalternatief gekozen dat bestaat uit 4 deellocales: Hel en Zuilespolder, oevers Wantij, Gors en de Aanwas (Groesplaat) en Avelingen.

De locaties in de Hel- en Zuilespolder en het Wantij liggen in de gemeente Dordrecht. De Hel- en Zuilespolder betreft de inrichting van 40-45 hectare intergetijdengebied. De locatie van de natuurvriendelijke oevers van het Wantij is bij de Staart.

In deze memo wordt een reactie gegeven op de alternatieven voorgesteld door dhr. Fijnekam op het plan voor KRW-maatregelen in de Hel- en Zuilespolder. Deze alternatieven zijn aangeboden aan de gemeenteraad van Dordrecht door middel van een ingezonden mail ("vraagstuk Hel en Zuilespolder", d.d. 7 maart 2023).

De alternatieven genoemd in de mail:

1. *Het plan 'Nieuwe Dordtse Biesbosch' is nog maar deels gerealiseerd. Er zijn in dit 'Strategisch Groen Project' ontwikkelingen gepland maar (nog) niet uitgevoerd. Dit betreft o.a. :*

Het toevoegen van de Noord/Bovenpolder en de Alloijzenpolder aan de Sliedrechtse Biesbosch door een doorsteek te maken vanuit het Wantij.

Deze uitbreiding zorgt voor de zeer gewenste natuurlijke groene verbinding tussen de Sliedrechtse Biesbosch en de Nieuwe Dordtse Biesbosch en zou een prima alternatief zijn.

RWS geeft echter aan en dat deze mogelijkheid wel onderzocht is maar niet tot verdere plannen heeft geleid omdat dit een te grote omweg voor de trekvisser zou zijn.

2. **In het oostelijk gebied van de Sliedrechtse Biesbosch zijn waarschijnlijk meerdere delen natuurgebied beschikbaar die niet door RWS zijn onderzocht en die op een relatief eenvoudige en voordelige manier in te richten zijn t.b.v. migratie voor vissen.**
En die tevens geschikt zijn voor waterberging bij extreme waterstanden. Bij ernstige dreiging van een ramp voor de bevolking door wateroverlast kan bij

bestaande polders, dus zo nodig ook bij de Hel-en Zuilespolder, éénmalig water worden ingelaten vanuit de Beneden Merwede en/of de Nieuwe Merwede om calamiteiten te voorkomen.

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
Afdeling Verkenning en
Planuitwerking

Reactie op alternatief 1

Maatregelen te nemen in de Noordbovenpolder zijn onderzocht in de planuitwerking. Gekozen is om dit gebied niet op te nemen in het voorkeursalternatief om de volgende redenen:

- a. Vanwege het laaggelegen gebied zou aantakking op de rivier tot gevolgen hebben dat het gebied volstroomt met water en verandert in een watervlakte. Om dit te voorkomen is veel grondverzet nodig, waardoor de polder (kosten)technisch is afgefallen.
- b. De Noordbovenpolder ligt verder van de rivier Boven- en Beneden Merwede af dan de Hel- en Zuilespolder. Voor de kwaliteit van de KRW maatregel is getijdennatuur met een zo kort mogelijke afstand tot de rivier van belang, zodat vissen een zo klein mogelijke afstand hoeven af te leggen.
- c. In de Noordbovenpolder is sprake van een versnipperde vastgoedsituatie. Dit bemoeilijkt een robuuste maatregel met voldoende oppervlakte te realiseren.

Datum
25 april 2023

Een mogelijke verdere aansluiting vanuit de Noordbovenpolder naar de Alloijzenpolder is niet onderzocht. Gesteld kan worden voor dat voor deze polder geldt dat deze nog verder van de Boven- en Beneden Merwede gelegen is dan de Hel- en Zuilespolder. Voor de kwaliteit van de KRW maatregel is getijdennatuur van belang met een zo kort mogelijke afstand tot de rivier Boven- en Beneden Merwede, zodat vissen zo een klein mogelijke afstand hoeven af te leggen. Daarbij is de Aloijzenpolder gelegen aan de Nieuwe Merwede. Deze polder ligt niet aan het waterlichaam waar de KRW opgave voor geldt. Realiseren van getijdennatuur in de Aloijzenpolder is geen invulling van onze KRW opgave en daarom niet onderzocht. Vanwege de locatie is de Aloijzenpolder geen alternatief voor de Hel- en Zuilespolder.

Reactie op alternatief 2

Ook het oostelijke deel van de Sliedrechtse Biesbosch is onderzocht op haalbaarheid voor KRW maatregelen. Dit gebied is Natura 2000 gebied met bestaande natuurwaarden zoals stroomdalgraslanden. Gebieden met dergelijke landnatuur zijn niet om te vormen naar KRW natuur. Hiermee valt een deel van het gebied af.

Daarnaast geldt in algemene zin dat hoe verder bovenstrooms (hoe oostelijker), hoe minder de getijdenslag. Om aan de KRW doelen te voldoen is het volgende nodig:

- een groot aaneengesloten gebied
- met zoveel mogelijk getij, dus zo ver mogelijk naar het westen
- waar de geulen zich dynamisch kunnen ontwikkelen.

Dit heeft geleid tot de keuze voor de Hel- en Zuilespolder. Redenen waarom overige gebieden zijn afgefallen staan beschreven in de variantennota waarin de afwegingen zijn opgenomen hoe tot een locatiekeuze is gekomen. Deze nota is als bijlage toegevoegd bij de beeldvormende commissie van 24 mei 2022. De redenen voor het afvallen van bepaalde gebieden is eveneens opgenomen in bijlage 1 van de Raadsinformatiebrief van 13 december 2022, evenals bijgevoegd als bijlage bij de beeldvormende commissie van 4 april 2023. Hierin staat aangegeven dat de Otterpolder niet is opgenomen in het voorkeursalternatief om de volgende redenen:

- a. Een eis vanuit de provincie was het behoud van de graslandpolder. Hierdoor is er alleen maar laag dynamisch getijdennatuur mogelijk in de Otterpolder. Voor de KRW is hoog dynamisch getijdennatuur ook noodzakelijk, waarvoor bij een keuze voor de Otterpolder nog steeds gekeken moest worden naar een ander kansrijk gebied.
- b. De Otterpolder ligt verder van de rivier af dan de Hel- en Zuilespolder. Voor de kwaliteit van de KRW maatregel is getijdennatuur van belang met een zo kort mogelijke afstand tot de rivier, zodat vissen zo een klein mogelijke afstand hoeven af te leggen.

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid
Afdeling Verkenning en
Planuitwerking

Datum
25 april 2023

Ook de Thomaswaard, meer oostelijk, is onderzocht. Voor de Thomaswaard geldt dat is gekozen om dit gebied niet op te nemen in het voorkeursalternatief om de volgende redenen:

- c. Het gebied ligt verder van de rivier af dan de Hel- en Zuilespolder. Voor de kwaliteit van de KRW maatregel is getijdennatuur van belang met een zo kort mogelijke afstand tot de rivier, zodat vissen zo een klein mogelijke afstand hoeven af te leggen.
- d. Realiseren van maatregelen in de Thomaswaard zorgt voor minder robuust getijdennatuur vergeleken met de Hel- en Zuilespolder, omdat er een kleiner oppervlak is voor aaneengesloten natuur.
- e. Vanwege een tekort aan capaciteit bij Staatsbosbeheer kon er geen samenwerking plaatsvinden voor KRW maatregelen in de Thomaswaard. Wachten op Staatsbosbeheer was niet mogelijk vanwege de harde deadline van 2027 voor het KRW.

Het niet opnemen van de Noordbovenploder is bij reactie 1 beschreven. Daarbij zal door de voorgenomen KRW maatregelen in de Hel- en Zuilespolder geen verslechtering optreden met betrekking tot waterveiligheid.

Reactie op verduidelijking alternatief

Op 24 mei 2023 is vanuit de gemeente Dordrecht via mailcontact verduidelijking geleverd op de aangedragen alternatieven in de vorm van specifieke maatregelen. Hieronder is een uiteenzetting te vinden van de aangedragen maatregelen:

1. Dam tussen Hengstenpolder en De Ruigten Bezuiden den Peerenboom verwijderen;
2. Dam tussen Hengstenpolder en Louw Simonswaard verwijderen;
3. Dam tussen Louw Simonswaard en Thomaswaard verwijderen;
4. De voormalige Schotbalkensluis ter plaatse van de overgang van Zoetemelkskil en het Gat van de Hengst in de Sliedrechtse Biesbosch in ere herstellen. Deze "Schotbalkensluis" is een restant van een oude schotbalkensluis en is een fysiek nauwe doorgang waar altijd een stevige stroming staat.

De achterliggende gedachte is dat de bovenstaande maatregelen resulteren in extra getijdewerking in de bestaande geulen en eveneens de gewenste extra verbinding tussen Beneden en Nieuwe Merwede creëert. Het gebied is ook, in tegenstelling tot de Hel- en Zuilespolder, een rustig en nauwelijks bezocht recreatie/natuurgebied. Het herstellen van de schotbalk zou de getijslag in Kikvorschil terug moeten brengen naar de oude situatie.

Er zijn verschillende redenen waarom de bovengenoemde maatregelen niet voldoende getijdennatuur oplevert, maar ook niet het gewenste effect oplevert die benodigd is vanuit de KRW-opgave:

- Maatregel 1 verbetert inderdaad de verbinding met de rivier, maar levert een relatief klein stuk zoetwatergetijdengebied op, omdat alleen het

ontgraven gebied mee te rekenen is als nieuwe meters getijdennatuur. Het stuk aan nieuw zoetgetijdennatuur die deze maatregel zou opleveren is onvoldoende om aan de opgave van 60,5 ha extra getijdennatuur te voldoen.

- Het verwijderen van de dammen op de benoemde locaties bij de overige maatregelen hebben tot gevolgen dat de getijslag in het gebied juist afneemt in plaats van toeneemt. Door het toepassen van de voorgestelde maatregelen ontstaat er in het gebied ook een verbinding met de Nieuwe Merwede. Op dit moment geldt dat het getij in de Nieuwe Merwede en Brabantse Biesbosch ongeveer 30 cm is en in de Sliedrechtse Biesbosch 70-80 cm. Het gebied in verbinding brengen met de Nieuwe Merwede heeft dan tot gevolgen dat bij eb er water van de Nieuwe Merwede naar de Sliedrechtse Biesbosch stroomt door het verschil in getij. Bij vloed gebeurt het tegenovergestelde. Daarnaast leveren deze maatregelen maar beperkt extra zoetwatergetijdengebied op. Alle genoemde wateren zoals Sneepkil, Houwingswater, Gat van de Hengst staan nu al met de Merwede en het Wantij in verbinding. Dit levert dus geen extra ha zoetwatergetijdennatuur op.

Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

Afdeling Verkenning en Planuitwerking

Datum

25 april 2023